

Průvodka

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	<i>Procvičování pravopisu</i>
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_01_18
Pořadí DUMu v sadě	18
Vedoucí skupiny/sady	<i>Zdeňka Valčíková</i>
Datum vytvoření	<i>14. 04. 2013</i>
Jméno autora	<i>Tereza Zahradníková</i>
E-mail autora	<i>zahradnikova@gymjev.cz</i>
Ročník studia	<i>1. ročník</i>
Předmět nebo tematická oblast	<i>Český jazyk a literatura</i>
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Tento materiál slouží k procvičování různých pravopisných jevů. Inovace: mezipředmětové vztahy, využití ICT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: **CZ.1.07/1.5.00/34.0802**

PROCVIČOVÁNÍ PRAVOPISU

Přečtěte si rozhovor s jazykovědcem Karlem Olivou o reformě pravopisu.

Co soudí Karel Oliva o reformě pravopisu z roku 1993?

Jsou podle něj nutné změny v současném pravopise?

Zjednodušili byste pravopis? Jaké změny byste navrhli?

Diskutujte

Co si myslíte o návrhu zrušit písmeno ypsilon? Jaké problémy by to způsobilo?

Do jakých příruček
nahlédnete, když váháte
nad pravopisem?

Co si myslíte
o úrovni vašich
znalostí pravopisu?

K čemu slouží
Jazyková poradna?
Kde ji najdete?

Ani tištěná média
nejsou vždy zárukou
jazykové správnosti.

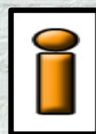

Přečtěte si ukázky z tisku
s pravopisnými chybami

Autor: Marek Blahůš, licence Creative Commons, BY-SA
http://commons.w.kimedia.org/w/ki/File:U1f%C4%8Dn%C3%AD_tabule_U_Podjezdu.jpg?uselang=cs, licence CC

Psaní i, í / y, ý
v kořeni a předponě

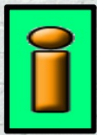
Pamatujete si
vyjmenovaná slova?

L_bí se mi starob_lý náb_tek. Muž si odpl_vl. Sb_ral p_chavky. Cv_čili jsme na v_suté hrazdě. Dob_j si kredit. To je ale v_nález. Na tváři se mu udělal l_šej. Má mlsný jaz_ček. V z_mě top_me p_l_nami. Z v_kýře pod střechou je krásný v_hled. Brz_čko budou Vánoce. Naše družstvo zv_těžilo. Bl_zko našeho domu se zabl_sklo. Chovala se v_z_vavě. Jeli jsme do V_sokého M_ta a do L_tom_še. Bab_čka sb_rá b_lí na b_l_nkové čaje. Na s_Inici dostal sm_k. Nez_vej! Koup_l ml_n a zkoušel ml_t ob_lí. Most podp_raly čtyři p_l_ře. Z lesa se oz_val vzl_kot. S_vá holub_čko, kdes b_la? Město b_lo dob_to vojskem. Přes_vali hl_nu přes s_to. Ub_rali se pokl_dně domů. Nedělej s tím cav_ky.

Líbí se mi starobylý nábytek. Muž si odplivl. Sbíral pýchavky. Cvičili jsme na visuté hrazdě. Dobij si kredit. To je ale vynález. Na tváři se mu udělal lišej. Má mlsný jazýček. V zimě topíme pilinami. Z vikýře pod střechou je krásný výhled. Brzičko budou Vánoce. Naše družstvo zvítězilo. Blízko našeho domu se zablýsklo. Chovala se vyzývavě. Jeli jsme do Vysokého Mýta a do Litomyšle. Babička sbírá bylí na bylinkové čaje. Na silnici dostal smyk. Nezívej! Koupil mlýn a zkoušel mlít obilí. Most podpíraly čtyři pilíře. Z lesa se ozýval vzlykot. Sivá holubičko, kdes byla? Město bylo dobyto vojskem. Přesívali hlínu přes síto. Ubírali se poklidně domů. Nedělej s tím cavyky.

Psaní i, í / y, ý v příponách a koncovkách

Jela z Boleslav_ do Opav_.
Setkal se s Ital_ a Francouz_.
Obchodoval se vzácným_ plaz_.
Žongloval s kužel_.
Měla prsten s ryz_m_ drahokam_.
Viděl Jirkov_ sourozence.
Přišel se strýčkov_m_ ps_.
Neznám_ muži v tmav_ch oblecích.

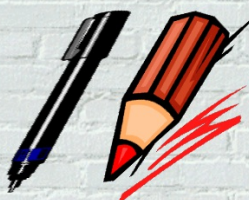
Opravte chyby

Čteme Jiráskovi Psohlavce.
Slyšel zuřiví psí štěkot.
Malí lvi jsou hraví.
Děti běhali bosi.
Potkal manžele Novákovi.
Jsou to milí lidé.
Kupoval cizý výrobky.

Zopakujte si vzory podstatných
a přídavných jmen

Psaní
souhláskových
skupin

tibetský mnich ⇒ **tibetští mniši**

krkonošský návštěvník ⇒

francouzský obyvatel ⇒

český rodák ⇒

dětský hrdina ⇒

africký slon ⇒

kroměřížský fanoušek ⇒

řecký filozof ⇒

→ (cena)	cenné papíry
→ (kámen)	zídka
→ (okno)	rám
→ (tuleň)	mládě
→ (ráno)	čaj
→ (havran)	vlasý
→ (vina)	žena
→ (křeček)	skryš

ranní x raný

poddaný x podaný

nejjistější x nejistější

racci x raci

nejjasnější x nejasnější

Shoda přísudku s podmínětem

Ve kterých případech existují dvě možnosti?

- 1) Po skončení výstavy se stoly, židle a křesla odnesl .
- 2) Režisérka filmu a autor scénáře měl velký úspěch.
- 3) Naši závodníci a jejich stroje budil pozornost.
- 4) Na koncert šel všechny žákyně i všichni žáci.
- 5) Housata a kuřata běhal po louce.
- 6) Dni se krátil . 7) Koně běhal v ohradě.
- 8) Stovky posluchačů se sešli na náměstí.
- 9) Sněhuláci, které jste, děti, postavil , už roztál .
- 10) Výletnice s průvodci se vrátil včas.
- 11) Uzenáče šel na odbyt. 12) Ledoborci vyplul .

Pravopis ú / ů / u

Uvádějte příklady

1) Slova, která začínají na **ú**: **úl...**

2) Slova přejatá, ve kterých se píše **ú** uvnitř či na konci slova: **skútr...**

3) **Ú** po předponách: **zaúpět...**

4) **Ú** ve slovech složených: **trojúhelník...**

5) Slova, která mají uvnitř či v koncovkách **ů**: **půda, stolů...**

!Pozor! inventura, kultura, literatura, struktura, faktura, brožura, drezura...

Může být ve slovech domácího původu **ú** na konci slova?

S

Doplňte s / z

Z

_pět _kamarádit _pozorovat _koušet _končit
_trávit _blednout _ticha _kumavka _fouknout
_bírat _působit _chovat _hrabat _těží _krátit

Použijte slova ve větách

shlédnout x zhlédnout

spravit x zpravit

stěžovat si x ztěžovat

sužovat x zužovat

smotat x zmotat

sběh x zběh

Psaní skupin -mě-/-mně-, -bě-/-bje-, -vě-/-vje-, -pě-

zatm__ní, tam__jší, sm__le, zřejm__, stříd__m__, vzpom__l,
skrom__, soukrom__, omam__, tajem__, osam__le, beze m__,
o m__, na m__, zatm__ní, zpam__ti, prům__r, porozum__ní
vzpomněl ⇒

ob__d, ob__v, ob__dnat, ob__t', odb__r, ob__ktiv, odb__ratel,
ob__m, ob__t, sub__ktivní, ob__vit, ob__tavě, b__žný, b__žet
objetí - objetí - oběti

vysv__dčení, v__řit, v__trák, v__zd, v__dec, hrav__, záv__j,
v__štba, v__m, v__trolam, sv__t

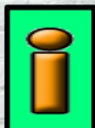
Vymyslete co nejvíce slov se skupinou hlásek -pě-: opět...

Psaní velkých písmen

SEVERNÍ EVROPA, ČERVENÁ KARKULKA, PRAŽSKÝ HRAD,
ČECH A NĚMEC, ULICE NA MŮSTKU, ŠPINDLERŮV MLÝN,
ČASOPIS NAŠE ŘEČ, KOSTELEC NAD ČERNÝMI LESY, JIŽNÍ
ČECHY, KASPICKÉ MOŘE, MALÁ STRANA, MLÉČNÁ DRÁHA,
KARLOVA UNIVERZITA, ZÁMEK HRUBÝ ROHOZEC, NÁRODNÍ
DIVADLO, CHRÁM SV. JAKUBA, LATINSKÁ AMERIKA, NÁMĚSTÍ
POD KAŠTANY, GYMNÁZIUM MIKULÁŠE KOPERNÍKA, STARÝ
ZÁKON, RUCHOVCI A LUMÍROVCI, NOBELOVA CENA MÍRU,
ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ, POSLANECKÁ SNĚMOVNA,
ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ, ZLATÁ BULA SICILSKÁ,
AUTOMOBIL ŠKODA OCTAVIA, SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO,
ZÁPADNÍ SLOVANÉ, RUŠTINA A UKRAJINŠTINA, BUDDHISTÉ A
HINDUISTÉ, MISTR JAN HUS, SVATÁ LUDMILA, PANNA ORLEÁNSKÁ,
VÁNOCE A VELIKONOCE, KRKONOŠSKÝ NÁRODNÍ PARK

Doplňte interpunkci

Jak jsem si volil povolání

Ve škole jsem prospíval středně až špatně. Přestože jsem dělal co se dalo dokonce jsem se i učil dobrou známku se ke mně nikdy nepřitulila. Zato špatných známek zejména nejhorších ohodnocení jsem byl spolehlivým konzumentem. U nás doma byla sice nejvyšší vzdělání dvojtřídka ale přesto když jsem potřetí opakoval nakládali se mnou velmi tvrdě. Dědeček ač známý negramota který se s přáteli dorozumíval dušenými výkřiky Ej ou a ch! mě za neznalost počtů napínal na skřípec zděděný po pradědovi jenž byl drábem na panství knížete Valdštejna. Můj tatík mne trestal pravidelně a spravedlivě. Ač sám školy nikdy nepoznal vlastní píli dopracoval se znalosti pěti písmen a na glóbusu dovedl ukázat Kamčatku již na třetí pokus pročez byl zván jako známý rusofil na besedy s občany. Vždy při sobotě mě přezkoušel z probrané látky. Otevřel učebnici namátkou ukázal na otázku v níž se vyskytla písmena jež důvěrně znal a řekl: "Čekám hlupče!" Odpověděl-li jsem špatně ztloukl mě potěhem a pak jsme dlouho do noci opakovali ve slabikáři jeho pět oblíbenců. Odpověděl-li jsem náhodou správně zbil mě ještě více že se nad něj samouka vyvyšuji.¹⁾

Jak jsem si volil povolání

Ve škole jsem prospíval středně až špatně. Přestože jsem dělal, co se dalo, dokonce jsem se i učil, dobrá známka se ke mně nikdy nepřitulila. Zato špatných známek, zejména nejhorších ohodnocení, jsem byl spolehlivým konzumentem. U nás doma byla sice nejvyšší vzdělání dvojtřídka, ale přesto, když jsem potřetí opakoval, nakládali se mnou velmi tvrdě. Dědeček, ač známý negramota, který se s přáteli dorozumíval dušenými výkřiky Ej, ou a ch!, mě za neznalost počtů napínal na skřípec zděděný po pradědovi, jenž byl drábem na panství knížete Valdštejna. Můj tatík mne trestal pravidelně a spravedlivě. Ač sám školy nikdy nepoznal, vlastní pílí dopracoval se znalosti pěti písmen a na glóbusu dovedl ukázat Kamčatku již na třetí pokus, pročez byl zván jako známý rusofil na besedy s občany. Vždy při sobotě mě přezkoušel z probrané látky. Otevřel učebnici, namátkou ukázal na otázku, v níž se vyskytla písmena, jež důvěrně znal, a řekl: "Čekám, hlupče!" Odpověděl-li jsem špatně, ztloukl mě potěhem a pak jsme dlouho do noci opakovali ve slabikáři jeho pět oblíbenců. Odpověděl-li jsem náhodou správně, zbil mě ještě více, že se nad něj, samouka, vyvyšuji.

Poznámky k ukázkám:

Strana 15 a 16

¹⁾Šimek, M., Grossmann, J.: Povídky. Praha: Nakladatelství ŠULC a SPOL. 1993, str. 44 - 45.

Seznam pramenů a literatury:

Kostečka, J.: Český jazyk pro 1. ročník gymnázií. Praha: SPN 2005. ISBN 80-7235-135-4.

Mašková, D.: Český jazyk - přehled středoškolského učiva, edice Maturita. Třebíč: Nakladatelství VYUKA.CZ 2010. ISBN: 80-902571-5-1.

Hlavsa, Z. et al.: Pravidla českého pravopisu. Praha: Academia 2002. ISBN: 80-200-0475-0.

Strana 15 a 16

Šimek, M., Grossmann, J.: Povídky. Praha: Nakladatelství ŠULC a SPOL. 1993. ISBN: 80-85636-07-7.

Seznam obrázků:

Strana 5

Název ulice:

Autor: Marek Blahuš, licence Creative Commons, BY-SA,

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Uli%C4%8Dn%C3%AD_tabule_U_Podjezdu.jpg?uselang=cs, licence CC (cit. 2013-04-13)

Seznam odkazů:

Strana 4

http://zpravy.idnes.cz/posledni-reforma-cestiny-byla-jako-z-pera-tajemniku-ksc-lituje-jazykovedec-16j-/domaci.aspx?c=A080716_165514_studium_bar

Strana 5

<http://kankycz.files.wordpress.com/2010/05/fullscreen-capture-7-5-2010-222643.jpg>

<http://kankycz.files.wordpress.com/2010/03/shlednout.jpg>

<http://www.abradio.cz/hudebni-novinky/rozhovory/4152/jak-to-vidi-po-20-letech-frontman-olympicu-petr-janda/>

http://kankycz.files.wordpress.com/2010/02/bl_carky.png

<http://www.ujc.cas.cz/jazykova-poradna/>

Strana 6

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=100>

Strana 8

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=400>

Strana 10

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=601>

Strana 12

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=110>

Strana 14

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=180>

Strana 15

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=150>

Všechny další objekty použité v tomto výukovém materiálu jsou z databáze SW ActivInspire společnosti Promethean.

**Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.
Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.**